

Nr 338.

Av herr **Hallén**, *angående meddelandet av förordnanden å vissa högre tjänster inom statsförvaltningen.*

Det torde vara bekant, att för närvarande förordnanden även å sådana högre tjänster inom statsförvaltningen, som tillsättas av Kungl. Maj:t, meddelas av vederbörande verk och nästan undantagslöst utdelas till de personer, som tjänstgöra inom det verk, där förordnanden bliva lediga, och plägar icke något som helst kungörande ske ens beträffande längre förordnanden. Genom ett sådant system blir varje möjlighet till förordnanden å dylika tjänster för utom ett visst verk stående kompetenta personer praktiskt tagen utesluten. Då emellertid möjligheterna att erhålla dylika förordnanden äro synnerligen olika i olika verk beroende på antalet högre tjänster och antalet ledigheter inom ett visst verk, sker härigenom otvivelaktigt en viss orättvisa gentemot tjänstemän, som äro placerade i verk med dåliga konjunkturen i fråga om avsedda förordnanden, och bliva dessa härigenom lätt vid fråga om befordringar till högre tjänster utestängda för ofta betydligt yngre och därtill kanske mindre kvalificerade befattningshavare. Detta förhållande kan icke överensstämma varken med statsverkets eller de enskilda tjänstemännens berättigade intressen.

Inom rikets hovrätter förekommer numera en prövning av alla personer, som förvärvat nödig domarutbildning på fiskalstjänstgöring, vilken prövning omfattar flera månader.

För en liknande ståndpunkt i fråga om rätt till prövning för vederbörande tjänstemän gjorde sig Kungl. Maj:t för ej länge sedan till tolk, då Kungl. Maj:t i slutet av år 1927 upphävde generalpoststyrelsens beslut att icke besätta någon av ett antal ledigförklarade postassistentbefattningar med kvinnlig sökande, varvid Kungl. Maj:t föreskrev, att dylika sökande först skulle provas å de ledigförklarade befattningarna, innan dessa besattes.

Varför skulle nu icke, med utgångspunkt från dessa exempel, inom statsförvaltningen i dess helhet kunna införas en dylik rätt till prövning vid förordnanden å här avsedda högre tjänster?

Detta kunde ju genomföras på så sätt, att, sedan en person prövats å en högre tjänst, exempelvis 4 månader, vederbörande verk skulle vara skyldiga att var efter annan pröva andra enligt de i instruktionen för verket för inträde i detsamma kompetenta personer under enahanda tidsperiod vid

därefter infallande ledigheter i verket inom högre tjänstegrader. Anmälnings-skyldighet borde för sådant ändamål lämpligen äga rum till Kungl. Maj:t dels från vederbörande verks sida om de inträffade ledigheter, som uppkomme å högre tjänster, dels ock av de personer, som önskade ifrågakomma till dylika förordnanden; och borde Kungl. Maj:t bland dessa bestämma, i vilken ordning de skulle provas. Efter den bestämda provotidens slut skulle vederbörande verk för varje inom verket å högre grads förordnanden provad person meddela intyg, huruvida han tillfredsställande fullgjort sina åligganden under provotiden.

Nuvarande ordning i angivna avseeende att en tjänsteman så gott som undantagslöst klavbindes inom det verk, där han har sin ordinarie resp. extra ordinarie anställning, varigenom förtjänsta tjänstemän ofta avstängas från rimlig befordran, torde icke böra utan vidare få fortfara.

En utredning i detta ämne synes därför skäligen böra komma till stånd, varvid man borde kunna utgå ifrån att exempelvis den civila centralförvaltningen eller eventuellt vissa verk därav i likhet med vad förhållandet nu är beträffande departementen skulle kunna betraktas såsom en enhet i fråga om dylika förordnanden, och torde detsamma kunna bli förhållandet med en del andra förvaltningar.

Jämväl skulle genom införande av nu förutsatta ordning för förordnanden å högre tjänster inom statsförvaltningen den av 1902 års löneregleringskommitté förutsatta cirkulation av tjänstemännen mellan vederbörande ämbetsverk befrämjas.

På grund av vad sålunda anförts får jag anhålla,

att riksdagen behagade hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga utredning om i vad mån förordnandena å avsedda högre tjänster kunde tillsättas i den ordning, som ovan angivits, samt föranstalta om härav påkallade åtgärder.

Stockholm den 31 januari 1929.

Harald Hallén.